

## REZUMAT

Teza de doctorat intitulată **STUDII PRIVIND INFLUENȚA POLITICII AGRICOLE COMUNE - PILONUL I - ASUPRA DEZVOLTĂRII ȘI EFICIENTIZĂRII AGRICULTURII DIN ZONA DE SUD A JUDEȚULUI GALAȚI** este structurată în două părți și cuprinde rezumatul tezei, o introducere, șase capitole și bibliografia.

**PARTEA I - STUDIU BIBLIOGRAFIC PRIVIND STADIUL CUNOAȘTERII** se referă la studiul bibliografic, materialul supus analizei și metodologia de cercetare.

În **CAPITOLUL I. CERCETĂRI PRIVIND MECANISMELE DE FINANȚARE A AGRICULTURII ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ** sunt evidențiate în detaliu instrumentele și mecanismele de finanțare a agriculturii aplicate prin Politica Agricolă Comună - Pilonul I.

Conceptul de "politică comună" reflectă în mod fidel una dintre trăsăturile definitorii ale Politicii Agricole Comune, și anume aceea că, pentru circa 90 % din produsele agricole, decizia nu mai aparține statelor membre, ci Uniunii Europene.

Inițial, instrumentul de bază al Politicii Agricole Comune l-a reprezentat "Organizarea Comună de Piață" (OCP). În forma ei actuală, Politica Agricolă Comună este construită în jurul a doi piloni: primul, cel inițial, este cel al "Organizării Comune de Piață", iar cel de-al doilea, care a căpătat amploare începând cu deceniul trecut, este cel al "Dezvoltării Rurale".

Finanțarea agriculturii și a dezvoltării rurale a statelor membre ale Uniunii Europene este asigurată astfel:

- în mod prioritar, din bugetul comunității, la care fiecare stat membru contribuie anual cu un procent din PIB (finanțare nerambursabilă pentru susținerea veniturilor agricultorilor);
- din bugetele naționale pentru ajustarea agriculturii la exigențele pieței;
- din sursele proprii ale fermelor;
- prin credite, în completarea surselor proprii.

Începând cu anul 2007, instrumentele de finanțare a bugetului agricol al UE 27 sunt reprezentate de cele două fonduri constituite prin restructurarea FEOGA și unificarea fondurilor structurale pentru dezvoltarea rurală, respectiv Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA),

pentru finanțarea plăților directe către fermieri și a măsurilor menite să regleze piețele agricole, și Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR), pentru finanțarea programelor de dezvoltare rurală ale Țărilor Membre.

Politica Agricolă Comună (PAC) este nu numai una dintre primele politici comune, ci și printre cele mai importante.

În subcapitolul 1.3. sunt detaliate instrumentele și mecanismele de finanțare a agriculturii în România, după aderarea la Uniunea Europeană.

Implementarea Politicii Agricole Comune în România începând din 2007 a determinat o schimbare radicală a mecanismelor de susținere a pieței agricole din țara noastră. Au fost schimbate schemele de susținere aplicate până în anul 2006 și înlocuite cu normele comunitare privind funcționarea sistemului Organizațiilor Comune de Piață pentru majoritatea produselor agricole. Treptat va avea loc ajustarea prețurilor agricole la prețurile existente pe piața unică. Măsurile de susținere a piețelor agricole și a veniturilor producătorilor includ plățile directe pentru fermieri și subvențiile care decurg din cerințele Organizațiilor Comune de Piață, cum ar fi funcționarea prețurilor de intervenție, achiziționarea unor produse din fonduri publice pentru reducerea surplusului de pe piețe, subvenții la export, scheme de protecție la importuri, alte restricții cantitative asupra importurilor sau exporturilor.

În ceea ce privește mecanismele de susținere a agriculturii, s-a anticipat că aplicarea schemelor de plăți directe va împiedica (sau încetini) procesul de restructurare și de comasare a fermelor. Sistemul de plăți directe a condus la creșterea prețurilor terenurilor, a valorii arenzii și de aceea nu i-a stimulat pe fermierii bătrâni să-și vândă sau să-și arendeze terenurile agricole unor fermieri mai tineri și mai interesați în creșterea eficienței agricole.

Cercetările și contribuțiile proprii sunt evidențiate în **PARTEA A II-A – REZULTATELE OBTINUTE ȘI INTERPRETAREA ACESTORA.**

**CAPITOLUL III. CARACTERIZAREA CADRULUI NATURAL ȘI ORGANIZATORIC AL ZONEI DE SUD A JUDEȚULUI GALAȚI** prezintă succint în primul subcapitol condițiile naturale, cu referire la următoarele aspecte :

- relieful județului Galați și al zonei de sud a județului Galați;
- clima (temperatura aerului, precipitațiile atmosferice, hidrografia);
- solurile.

Se apreciază faptul că teritoriul cercetat oferă condiții favorabile și variate pentru activitatea agricolă, existând și unele procese și fenomene negative, cum ar fi eroziunea solului, alunecări de teren, soluri sărăturoase și nisipoase (slab productive), soluri supuse inundațiilor.

În continuare am prezentat organizarea administrativ-teritorială a județului Galați și a zonei de sud a județului Galați, care cuprinde teritoriul a 16 localități situate în Lunca Siretului și în Lunca Prutului, precum și colinele adiacente, respectiv Municipiul Galați și localitățile Șendreni, Braniștea, Independența, Piscu, Tudor Vladimirescu, Fundeni, Nămolosa, Liești, Pechea, Cuza-Vodă, Slobozia-Conachi, Schela, Smârdan, Tulucești și Vânători, cu o suprafață totală de 1.250,95 Km<sup>2</sup>, reprezentând 28 % din suprafața județului Galați.

Subcapitolul 3.3. analizează resursele umane. Comparând cu populația totală a României, ponderea populației județului Galați reprezintă 2,8 %, ocupând poziția a noua din cele 42 județe ale țării. Analiza structurii arată că, din populația totală a județului Galați, 49,23 % sunt bărbați și 50,76 % femei, în timp ce, după mediul de reședință, 56,45 % locuiesc în mediul urban și 43,55 % în mediul rural. În zona de sud a județului Galați, populația totală este de 372.632 locuitori, din care 290.593 locuitori au domiciliul în municipiul Galați.

Resursele de muncă existente la un moment dat în societate exprimă numărul persoanelor capabile de muncă, respectiv acea parte a populației care posedă ansamblul capacitaților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o activitate utilă.

În **CAPITOLUL IV. STUDIU DIAGNOSTIC PRIVIND DEZVOLTAREA AGRICULTURII ÎN ZONA DE SUD A JUDEȚULUI GALAȚI ÎN PERIOADA 2006-2010**, am prezentat câteva considerații privind locul agriculturii din zona de sud a județului Galați în ansamblul agriculturii din întregul județ și al Regiunii economice Sud-Est. Pentru a evidenția acest aspect, s-a utilizat un sistem de indicatori care s-au referit la următoarele elemente:

- ponderea terenului agricol;
- ponderea terenului arabil și a suprafețelor ocupate cu principalele culturi;
- efectivele de animale, pe specii;
- producția totală;
- producția medie la hectar pe culturi și producția medie pe animal furajat;
- destinația producției.

Apoi s-a procedat la analiza următorilor indicatori:

- fondul funciar pe categorii de folosință și proprietari;
- structura culturilor în terenul arabil, pe grupe de culturi și principalele culturi;
- producția medie la hectar la principalele culturi;
- producția totală și destinația acesteia.

Din analiza structurii culturilor în perioada 2006-2010, rezultă faptul că zona de sud a județului Galați este o zonă în care se poate practica o agricultură performantă. Varietatea

culturilor care se pretează în zonă permite fermierilor alegerea unor structuri de culturi divesificate, adaptându-se la cerințele pieței. Terenul colinar permite mecanizarea în totalitate a lucrărilor agricole și folosirea utilajelor performante de capacități mari. Cu toate acestea, în perioada analizată, suprafețele cultivate în zona de sud a județului Galați au avut o tendință generală de scădere.

Din totalul celor 19 culturi principale analizate, la șase culturi (mazăre boabe, soia, cartofi de toamnă, legume rădăcinoase, lucernă, plante furajere anuale), producția medie la hectar a avut o influență negativă asupra evoluției producției totale, în timp ce la celelalte culturi, la care producția medie la hectar a fost în creștere, influența a fost pozitivă.

În cadrul subcapitolului 4.3. se prezintă analiza structurii producției animale și rezultatele obținute pentru zona de sud a județului Galați, în perioada 2006-2010. La început, a fost analizată evoluția efectivelor de animale (pe specii și categorii), apoi producția totală animală și producția medie pe animal furajat, baza furajeră, mărimea exploatațiilor zootehnice (pe specii și categorii), pe ansamblul zonei și pe localități, destinația producției.

În zona de sud a județului Galați, cele mai multe exploatații pentru creșterea animalelor sunt de mici dimensiuni. În anul 2010, existau 377.848 exploatații pentru creșterea animalelor și păsărilor, din care 80,09 % pentru creșterea păsărilor. Numărul fermelor destinate creșterii vacilor de lapte este de 5.604, din care 98,7 % dețin 1-2 vaci. În plus, există două ferme cu 30 vaci de lapte, 18 ferme cu 15 vaci (în medie), 14 ferme cu câte 8 vaci și 157 de ferme cu câte 3 vaci, în medie.

Dintre activitățile agricole cu tradiție în zona de sud a județului Galați, creșterea ovinelor este cea mai reprezentativă. În gospodăriile familiale se află circa 99,77 % din efectivul de bovine, 99,92 % din efectivul de ovine, 99,93 % din efectivul de caprine, 99,95 % din efectivul de porcine, 99,96 % din efectivul de păsări și 99,44 % din efectivul de familii de albine. Calitatea materialului biologic la porcinele crescute în arealul cercetat este inferioară, cu un conținut mare de grăsime al carcaselor. Caracteristica generală, în cazul creșterii animalelor este aceea că efectivele s-au diminuat radical în sectorul de stat și au crescut în sectorul privat. În schimb, în zona de sud a județului, suprafața bazei furajere cultivate în terenul arabil a marcat o scădere de 32,39 %, generată de reducerea suprafețelor cultivate cu plante furajere, de la 5.890 hectare în 2006 la 3.982 hectare în 2010.

Putem concluziona că, pentru realizarea obiectivelor privind dezvoltarea creșterii animalelor în județul Galați și implicit în zona de sud a județului Galați, este necesară asigurarea unui sprijin din partea statului.

În ceea ce privește structura exploatațiilor agricole, se poate observa că un număr de 101.356 exploatații care utilizează o suprafață de 91.220,4 ha nu pot beneficia de sprijin financiar, deoarece nu îndeplinesc condiția de minim 1 ha pe fermă. La nivelul zonei de sud a județului, un număr de 25.669 exploatații care utilizează o suprafață de 17.213,9 ha nu pot beneficia de sprijin financiar. Existența unui număr foarte mare de ferme mici în paralel cu un număr mic de ferme foarte mari relevă dezechilibrul structural care influențează agricultura și competitivitatea acesteia.

**În CAPITOLUL V. STUDII PRIVIND INFLUENȚA POLITICII AGRICOLE COMUNE (PAC - PILONUL I) ASUPRA DEZVOLTĂRII ȘI EFICIENTIZĂRII AGRICULTURII DIN ZONA DE SUD A JUDEȚULUI GALAȚI**, au fost efectuate unele studii pe a determina influența politicilor agricole din pilonul I asupra structurii exploatațiilor, structurii de producție și a producției, capitalului exploatației, dimensiunii economice a exploatațiilor, precum și asupra eficienței economice.

În zona de sud a județului Galați, numărul total de exploatații agricole era în 2010 de 28.594, utilizând o suprafață agricolă de 91.411 ha, cu o medie de 3,20 ha, suprafața mai mică decât media pe județ. Comparativ cu anul 2007, în 2010, în zona de sud a județului Galați, exploatațiile agricole erau organizate astfel:

- exploatațiile agricole individuale, în scădere de la 30.332 în 2007 la 28.438 în 2010, ceea ce reprezintă 55,73 %, față de 70,42 % din numărul total al exploatațiilor în 2007;
- alte exploatații agricole fără personalitate juridică (persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, asociații familiale) au crescut de la 18 unități în 2007 la 37 unități în 2010, ceea ce reprezintă 0,98 %, față de 0,16 % din numărul total al exploatațiilor în 2007;
- societățile agricole au crescut de la 12 unități în 2007 la 16 unități în 2010, ceea ce reprezintă 4,26 %, față de 3,78 % din numărul total al exploatațiilor în 2007;
- societățile comerciale au crescut de la 61 unități în 2007 la 114 unități în 2010, ceea ce reprezintă 37,95 %, față de 24,15 % din numărul total al exploatațiilor în 2007;
- unitățile administrației publice au scăzut de la 36 unități în 2007 la 26 unități în 2010, ceea ce reprezintă 2,07 %, față de 1,49% din numărul total al exploatațiilor în 2007;
- unitățile cooperatiste sunt inexistente în zona de sud a județului Galați.

În vederea determinării influenței politicilor agricole din Pilonul I asupra structurii exploatațiilor, au fost proiectate două module specifice pentru exploatațiile agricole din zona de

sud a județului Galați, în concordanță cu situația existentă în agricultura județului și având în vedere dimensiunile medii pe fiecare structură de exploatare.

Pentru aceasta au fost elaborate mai multe variante de dimensiune a exploatațiilor, pe tipuri de organizare și sisteme tehnologice, ale căror rezultate pun în evidență un optim orientativ privind dimensiunea spațială, dimensiunea economică și viabilitatea exploatației agricole. Pentru fiecare modul a fost determinat un sistem de indicatori tehnico-productivi și economico-financiari, pe baza cărora s-a făcut aprecierea eficienței economice globale:

- modulul "exploatație individuală" evidențiază o rată a profitului de 11 % la o dimensiune a exploatației de 3 ha, în condițiile neacordării subvenției, și asigură în medie un profit de 175 lei/ha și o rată de 45,27 %, în condițiile acordării de subvenție, și un profit de 713 lei/ha;
- modulul "societăți agricole", evidențiază o rată a profitului de 7,94 % la o dimensiune a exploatației de 50 ha, în condițiile neacordării subvenției, și asigură în medie un profit de 125 lei/ha și o rată de 42,10 %, în condițiile acordării de subvenție și un profit de 663 lei/ha;
- modulul "societăți comerciale", evidențiază o rată a profitului de 14,29 % la o dimensiune a exploatației de 251 ha, în condițiile neacordării subvenției și asigură în medie un profit de 200 lei/ha și o rată de 52,71 %, în condițiile acordării subvenției și un profit de 738 lei/ha;

Structura de producție a unei exploatații agricole desemnează domeniul său de activitate, iar în cazul elaborării unei strategii este o componentă a acesteia, influențând sub multiple aspecte rezultatele ce se vor obține. Selectarea celor mai profitabile culturi și determinarea profitului obținut la combinarea lor este un proces de desfășurare relativ lent și o problemă specifică de cercetare.

Pentru a demonstra eficiența politicilor agricole s-a efectuat un studiu la Persoana Fizică Autorizată PECHEANU CORNEL, cu sediul în localitatea Nămolosa, județul Galați, având în exploatare o suprafață agricolă, în anul 2010, de 908,69 ha. În anul 2008, comparativ cu anul 2007, veniturile realizate pe total fermă au fost cu 48,54 % mai mari, datorate influenței producțiilor medii precum și prețului mediu de vânzare. La unele culturi, venitul pe hectar a avut o creștere însemnată, acesta fiind și cazul culturii de floarea-soarelui la care venitul a crescut cu 257,22 %, față de 2007, și cel al culturii de plante de nutreț, cu o creștere cu 131,47 %, față de anul 2007. Comparativ cu 2008, în 2009 veniturile totale înregistrează o scădere cu 26,13 %, ca efect al schimbării structurii culturilor, a prețurilor de vânzare și a randamentelor mai scăzute. În 2010 veniturile totale pe fermă cresc cu 37,75 %, ca efect al creșterii suprafeței exploatate, dar și

ca efect al schimbării structurii culturilor, a prețului mediu de vânzare și a randamentelor mai ridicate.

Din analiza datelor prezentate se constată faptul că activitatea P.F.A.PECHEANU CORNEL a fost rentabilă la majoritatea culturilor, cu excepția anilor 2007 și 2009. Pierderile înregistrate în anul 2007 au fost cauzate de condițiile climatice ale acelui an, iar pierderile din anul 2009 au fost cauzate de alegerea unei structuri a producției care nu a asigurat un randament maxim, un asolament deficitar și un preț mediu de valorificare dezavantajos.

Rezultă în mod clar necesitatea subvenționării culturilor în vederea obținerii de venituri necesare continuării proceselor de producție și investiții. O importanță deosebită o reprezintă alegerea unei structuri optime a culturilor, în funcție de condițiile naturale și resursele fermei.

Pentru a pune în evidență influența politicilor agricole din cadrul Pilonului I asupra capitalului, au fost calculați principalii indicatori economici și rezultatele de producție în baza bugetului de venituri și cheltuieli a S.C. AGROGAL S.A. Galați, în condițiile de producție și de structură a culturilor din anul 2010. Au fost luate în calcul două variante: varianta I, în condițiile în care nu se acorda subvenții, și varianta II, în condițiile acordării de subvenții.

Analiza rezultatelor arată că profitul exploatației este de 639,91mii euro, în condițiile în care nu s-ar acorda subvenție. Marja brută standard, de 912,18 mii EURO pe total exploatație, arată că exploatația se încadrează în clasa a IV-a de dimensiune economică, exploatația putând fi numită exploatație profesională. Fondurile pentru reluarea procesului de producție, în sumă de 410.030 lei, nu acoperă decât 5 % din cheltuielile totale de producție.

În ceea ce privește distribuția exploatațiilor agricole din județul Galați pe clase de mărime fizică, caracteristică este ponderea mică a exploatațiilor agricole peste 50 ha, 0,83 % din totalul exploatațiilor agricole, față de ponderea mare a exploatațiilor sub 1 ha, 74,94 %. Având în vedere criteriile de acordare a plăților directe și a plăților naționale direct complementare, respectiv suprafața minimă pe fermă de peste 1 ha, rezultă că un număr de 76.656 unități în anul 2007 și un număr de 69.207 unități în anul 2010 nu au putut beneficia de aceste plăți. Distribuția exploatațiilor agricole pe clase de mărime fizică trebuie apreciată în strânsă legătură cu distribuția suprafeței agricole utilizate: exploatațiile agricole din clasa de mărime peste 50 ha din zona de sud a județului Galați, au utilizat 25,21 % din suprafața agricolă, față de 38,11 % la exploatațiile agricole din județul Galați, iar exploatațiile agricole cu suprafețe agricole utilizate între 5-50 și peste 50 ha au utilizat 39,88 % din suprafața agricolă, față de 51,90 % în județul Galați.

Elaborarea unei politici agricole eficiente impune identificarea clară a tipurilor de entități de producție existente, deoarece diferențele care se manifestă între acestea nu pot fi și nu trebuie

să fie neglijate în sfera adoptării deciziilor politico-economice. Diferitele entități de producție au caracteristici proprii, deci necesită aplicarea unor instrumente diferențiate.

Pentru a demonstra influența politicilor agricole din Pilonul I asupra dimensiunilor optime a exploatațiilor, am luat în calcul două variante, respectiv varianta I, în condițiile în care nu se acordă subvenție, precum și varianta a II-a, în condițiile acordării de subvenție. Dimensiunea optimă, din punct de vedere economic, este dimensiunea fizică între 6,10 și 8,00 ha, pentru varianta fără subvenție, și dimensiunea fizică între 4,10 și 6,00 ha, pentru varianta cu subvenție. În cazul societăților agricole, dimensiunea optimă din punct de vedere economic, este dimensiunea fizică între 110 și 140 ha, pentru varianta fără subvenție, și dimensiunea fizică între 50 și 80 ha, pentru varianta cu subvenție. În cazul societăților comerciale, dimensiunea optimă, din punct de vedere economic, este dimensiunea fizică între 261 și 320 ha, pentru varianta fără subvenție, și dimensiunea fizică între 200 și 260 ha, pentru varianta cu subvenție.

În scopul determinării influenței politicilor agricole comune asupra eficienței economice a exploatațiilor agricole, s-a efectuat un studiu la S.C. AGROINTERNAȚIONAL S.R.L. Galați care deține o fermă cu vaci de lapte în comuna Braniștea, județul Galați, cu un efectiv de animale de 210 capete în anul 2010. În ceea ce privește evoluția veniturilor fermei, în condițiile creșterii efectivului de animale în perioada 2008-2010, se observă o evoluție pozitivă: de la 395.298 lei în anul 2008 la 552.338,80 lei în anul 2010, ceea ce reprezintă o creștere de 39,72 %. Dacă raportăm veniturile la numărul de animale rezultă o creștere de la 2.600,64 lei/cap în anul 2008 la 2.630,18 lei/cap în anul 2010. Evaluând rentabilitatea producției în cei trei ani, se constată obținerea unui profit net total între 33.538,43 lei și 69.982,31 lei, în varianta fără subvenție, și a unui profit net total cuprins între 180.648,42 lei și 243.422,31 lei, în varianta cu subvenții.

În vederea obținerii unei imagini privind percepția fermierilor asupra instrumentelor și mecanismelor de finanțare a agriculturii, s-a efectuat un sondaj simplu, pe bază de chestionar, conținând un număr de 21 întrebări. Grupul țintă este reprezentat de locuitorii din zona de sud a județului Galați, alcătuită din teritoriul administrativ a 16 comune. Eșantionul a fost format prin alegerea aleatoare a subiecților din populația totală.

Teza de doctorat se încheie cu concluzii generale, recomandări și bibliografie.